

Lear: fitxa pedagògica

L'autor

Nascut el 18 de juliol de 1935 a Londres, Regne Unit, moltes de les obres d'Edward Bond van resultar polèmiques per l'ús de la violència com a metàfora del capitalisme. Les seves tres primeres obres es varen representar al *Royal Court Theatre* entre el 1962 i el 1968.

Bond va adquirir preeminència, si no notorietat, amb les seves obres crítiques amb la societat dels 60s i 70s. Va aprendre la manera d'escriure teatre al *Royal Court Theatre*, Londres, sota la tutela de George Devine. Alguns dels escriptors de la generació de Bond com John Arden, John Osborne, Ann Jellicoe and Arnold Wesker, van sorgir de la mateixa escola. Les obres **The Pope's Wedding** (1962) i **Saved** (1965) marquen els inicis de Bond. Quan **Saved** fou enviada a la *Lord Chamberlain's office*, que havia estat aprovant -i censurant- les noves obres teatrals des del 1737, *the Royal Court theatre* va esdevenir un club. Aleshores, el 1968 l'any de **Narrow Road to the Deep North** (sobre el poeta japonès, Basho) i **Early Morning** (sobre la violència a la classe alta i una relació lesbiana entre Florence Nightingale i la reina Victoria), la *Lord Chamberlain's office* fou tancada. Bond va continuar impactant durant els 70s, a drames com: **Lear**, basat al **King Lear** de Shakespeare (1971), **The Sea**, una comèdia fantàstica a situada a la costa d'East Anglia (1973), **Bingo**, sobre Shakespeare i Ben Jonson (1974), i **The Fool**, al voltant de la vida del poeta rural John Clare (1976).

Al final dels 70s Bond va revisitar una pròpia peça, **Bundle or: New Narrow Road to the Deep North** (1978), i va escriure **The Woman, a modernisation of Hecuba** (1978). També el 1978 dues peces curtes, a mig camí de la polèmica i la propaganda anti-racista: **Black Mass** i **Passion** van ser publicades a "**Plays 2**". Bond tanca els 70s amb una obra en dues parts, **The Worlds** (1979), que va continuar el 1981 amb la publicació de l'anti-capitalista: **A-A-America**. El 1981, el propi Bond va dirigir **Restoration**, una obra amb música de Nick Bicât al *Royal Court*. L'any següent, al *National Theatre*, Bond també va dirigir **Summer** (1982), una obra al voltant de la Iugoslàvia de la II Guerra Mundial. El 1985, Bond i Nick Hamm van dirigir plegats **The War Plays** a la RSC. La trilogia consisteix en **Red**, **Black and Ignorant**, **The Tin Can People** i **Great Peace**. I aquest mateix any Bond va completar a una obra molt dura, amb cançons, ambientada en la Guerra Civil espanyola, anomenada: **Human Cannon**.

Com Osborne, Wesker, Arden i d'altres nous dramaturgs britànics, Bond prové de la classe treballadora – en el seu cas amb origen al sud de Londres. Bond va deixar l'escola als 15 i va treballar a fàbriques destartades i oficines llardoses. Anys més tard, Bond i la seva dona Elisabeth van fer de la seva casa a Cambridgeshire el seu centre d'operacions. Bond es dedicava a escriure i a cuidar del seu gran jardí. Les variants i els diferents ritmes de parla de les classes treballadores locals van aparèixer a les primeres obres de Bond, en uns diàlegs que, partint de la gerga del carrer, s'omplien d'un caràcter poètic, especialment en les obres al voltant de la

vida d'alguns artistes, com és el cas de **Bingo** i **The Fool**, o el **Lear** que ara ens ocupa.

Textos crucials per entendre el moment actual d'Edward Bond són: les dues peces **Two Post-Modern Plays: Jackets** i **In the Company of Men, with September** (1990), **Coffee** (1995) i **At the Inland Sea** (1997).

Al llarg de la seva vida, Bond ha escrit nombrosos guions cinematogràfics, inclosos **Blow-up** per Antonioni i **Michael Kohlhaas** per Volker Schlöndorff. El 1983 Bond va escriure el llibret de **The English Cat**, una òpera de Hans Werner Henze. Els seus treballs televisius inclouen **Olly's Prison**, un neguitejador estudi de la violència policial i domèstica (1992). L'abril del 2000 l'emissora anglesa Radio 4 va emetre: **Chair**, de la qual Bond havia dit a "The Guardian" (5/4/2000): "La humanitat ha esdevingut un producte i quan la humanitat no és més que un producte tant tens resultats com Auschwitz o **Chair**."

L'obra i el tema

Lear en versió d'Edward Bond va estrenar-se al *Royal Court* de Londres el 1971, impactant a molts dels crítics londinencs. The Times va dir "La més gran i millor obra teatral de Bond fins el moment... Els seus tòpics creixen sense mesura i van a més quan la subtil i creixent deshumanització dels personatges teatrals ens condueix a la dels homes i les dones del s. XX i ens fa partícips d'una realitat propera".

Basat en el **King Lear** de William Shakespeare, la versió de Bond barreja mites i supersticions en un món real, on la quotidianitat d'una societat rancuniosa es revela atapeïda d'una violència endèmica. Centrant l'obra al voltant de la simbòlica construcció d'un gran mur, Bond mostra la falsa moralitat com a font de la tensió agressiva que destrueix, en últim cas, tota societat.

Una obra on la ceguesa esdevé una metàfora dramàtica de la perspicàcia. I, anant més enllà de Shakespeare, els actors estripen l'escenari entre la passió i la fragmentació en un context fred, de quasi cirurgia forense.

Propostes didàctiques

A continuació es proposen diferents temes per tal que els professors triïn el més adient: convidem a treballar assignatures al voltant del disseny, l'espai, la història, les ciències socials i el llenguatge.

Cada activitat pot adaptar-se des del batxillerat fins a la Universitat.

Activitat 1

Debat entre pietat o lluita

Durant el desenvolupament del personatge de Lear, veiem que l'ésser ferotge i colèric del principi es converteix en un home pietós que té la tolerància com a companya de vida. Lear, després de terribles experiències, arriba a la conclusió que només la indulgència pot salvar la societat d'un fi caòtic.

Per una altra banda, Cordèlia, la filla "adoptiva" de Lear, tria l'enfrontament i la violència com a camí per a retrobar les llibertats perdudes. I ella també està convençuda que aquesta és la única sortida possible.

Tots dos personatges, Lear i Cordèlia, formen les dues cares d'una mateixa moneda.

Fem una proposta didàctica a partir de treballar dues maneres diferents de veure la lluita pels ideals. Es tracta de muntar un debat a classe tractant el tema des d'exemples concrets reals.

Temes a tractar:

- Com pot ser que Lear comenci a veure-hi clar quan justament es queda cec?
- Com us imagineu que envellirà el personatge de Cordèlia? Esdevindrà una dictadora cruel allunyada de tota realitat o arribarà a les mateixes conclusions que Lear?
- Argentina, militars i desapareguts. Cal mirar endavant i perdonar als militars que la mateixa legislació argentina ha decidit no condemnar o cal fer-los pagar pels seus crims sigui com sigui?
- A la recent guerra d'Irak, el govern americà i l'anglès, amb el suport dels governs espanyol i italià han jugat un paper molt concret, enfrontant-se amb gran part de la ciutadania catalana. Podeu establir paral·lelismes amb els personatges de l'obra?

Activitat 2

Espai teatral: escenografia i disseny

Un mig anell, una gàbia, una reixa inacabable...

- Per què creus que Carme Portaceli, la directora de l'obra, ha triat

precisament aquesta escenografia? Què ens ha volgut transmetre?

- Si tu fossis el director de l'obra, planteja dues alternatives d'escenografia.
- L'espai no acostuma a determinar les relacions entre les persones, però si que les condiona. Pensa en els paisatges després d'una guerra i cerca imatges recents a la premsa.
- El final de l'obra ve marcat per la suma de totes les forces. D'una manera poètica, cada personatge empeny el monumental mig anell fins a fer-lo girar esquitxant l'escenari i el públic d'una energia quasi mística. Quin paper juga en aquest moment l'escenografia i què se'ns vol dir?

Activitat 3

La família: un model en crisi?

A **Lear**, Edward Bond fa un retrat tan cínic com crític d'una realitat familiar. Un pare tirànic que no ha estat prou pendent de les seves filles, unes filles ambiciosos, sàdiques i perverses. I un entorn atapeït de personatges trepes, hipòcrites i aduldors que han mantingut al rei allunyat de la realitat.

El concepte família s'ha vist transformat en els darrers anys davant la necessitat d'incloure noves formes de viure de persones diferents dins de cada societat. En el cas del món occidental, la cosa encara ha estat més punyent.

Una definició de diccionari ens diu de la paraula "família" : *sistema o conjunt de persones que conviuen sota el mateix sostre, organitzades en rols fixes (pare, mare, germans, etc.), amb vincles cosanguinis o no, amb un mode d'existència social i econòmic comuns, amb sentiments afectius que els uneixen i aglutinen. Naturalment, passa pel naixement, després pel creixement, la multiplicació, la decadència i la transcendència. A aquest procés se l'anomena cicle vital de vida familiar. Té una finalitat, generar nous membres a la societat.*

Tot sistema ha de tenir les següents característiques: ordre, totalitat, organització, estructura i finalitat.

Realitza ara les següents activitats:

- Llegeix atentament la definició de família de l'exercici i exposa què et sembla bé i què no.
- Prova de definir i relacionar adequadament amb l'entorn familiar els següents termes: ordre, totalitat, organització, estructura i finalitat.
- Compara les actituds dels personatges de l'obra. Quins podrien formar una veritable família?